

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Latvijas Universitātes Akadēmiskās ētikas kodekss

Pielikums
APSTIPRINĀTS
ar 27.10.2008.
Senāta lēmumu Nr. 170

Šim dokumentam grozījumu nav

Latvijas Universitātes Akadēmiskās ētikas kodekss (turpmāk – Kodekss) ietver Latvijas Universitātes (turpmāk – LU) saimes godprātīgas un atbildīgas rīcības principus un normas. Kodeksa mērķis ir sekmēt akadēmisko izcilību un veicināt LU saimes kopdarbību Latvijas izglītības un zinātnes labā. Kodekss ir spēkā LU akadēmiskajā darbā un savstarpējā saziņā. Kodeksa uzdevums ir veidot zināšanu apguvei, brīvai domu apmaiņai un cilvēka personības pilnveidei labvēlīgu vidi. Kodekss ir veidots saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi un citiem normatīvajiem aktiem.

1. Lietoto terminu skaidrojums

1.1. LU saime ir visi LU mācībspēki, zinātniskie darbinieki, vispārējais personāls un studējošie.

1.2. Mācībspēks ir fiziska persona ar atbilstošu kvalifikāciju, kura īsteno studiju procesu.

1.3. Zinātniskais darbinieks ir fiziska persona ar atbilstošu kvalifikāciju, kura veic zinātnisko darbību.

2. Pamatprincipi

2.1. Akadēmiskā brīvība

Princips nodrošina iespēju radoši, patstāvīgi un atbildīgi noteikt un īstenot zinātniskās, izglītības un pašizglītības intereses. Akadēmiskā brīvība respektē citu tiesības brīvi paust savu viedokli, godprātību ideju izklāstā un to īstenošanā. Akadēmiskā brīvība balstās uz attīstītu kritisku un radošu domāšanu.

2.2. Godprātība un taisnīgums

Princips raksturo krietnu, argumentētu, savstarpējā uzticamībā balstītu rīcību, kas attur no interešu konflikta, maldināšanas, savtīguma, vērtējuma neobjektivitātes, plaģiātisma.

2.3. Atbildība

Princips nozīmē gatavību pildīt akadēmiskās saistības, paredzēt savas rīcības sekas un atturēties no rīcības, kas var nodarīt kaitējumu akadēmiskajam darbam, koleģiālām attiecībām un sabiedrībai. Atbildība attiecas arī uz pašpilnveidi, kļūdu un nepilnību atzīšanu un labošanu.

2.4. Lojalitāte

Princips nosaka brīvprātīgu iekļaušanos LU saimē, godprātīgu un taisnīgu tās interešu ievērošanu un aizstāvēšanu, ceļot LU prestižu, veicinot zīmola atpazīstamību.

2.5. Cieņa un koleģialitāte

Princips ietver labas pārvaldības praksi atklātu, demokrātisku un līdztiesīgu attiecību veidošanā, sekmējot LU saimes locekļu savstarpēju sadarbību kopīgai atbildībai par kvalitatīvu izglītību un zinātnisko darbu.

3. Principi darbībā

Kodeksa principi īstenojami LU saimes kopīgā darbā. Principu īstenojums uzlabo izglītības un zinātniskā darba kvalitāti, veicina pamatotu cieņu un uzticēšanos, novērš interešu konflikta izpausmes attiecībā uz LU finanšu līdzekļiem un īpašumu, kā arī liedz izmantot autoritāti, amatus, akadēmisko stāvokli savtīgās interesēs.

3.1. Mācībspēku un zinātnisko darbinieku rīcība

3.1.1. Izglītības darbs

3.1.1.1. Mācībspēki un zinātnieki nodrošina kvalitatīvu izglītību, sekmē zinātniskās darbības vides attīstību, veicina studējošo ieinteresētību un vēlmi pilnveidoties.

3.1.1.2. LU administratīvais personāls, mācībspēki un zinātnieki ar cieņu izturas pret kolēģiem un studējošajiem, viņu idejām un viedokļiem, uztur lietišķas, profesionālas un koleģiālas attiecības, ievēro līdztiesību, nepieļaujot augstprātību, diskrimināciju un akadēmisko vardarbību. Ar akadēmisko vardarbību saprot akadēmiski nepiemērotu uzvedību vai piezīmes, kas izriet no personas varas pozīcijā un ievērojami ietekmē LU saimes pārstāvju motivāciju mācīties vai veikt tiešos darba pienākumus.

3.1.1.3. Mācībspēki izstrādā radošas studentu darba formas, savlaicīgi, godprātīgi un taisnīgi novērtē studējošo darbu.

3.1.1.4. Mācībspēki respektē studējošo atklātību un uzticēšanos, publiski neizpaužot studējošo uzticēto informāciju. Aizsargājot personas privātumu, mācībspēki atturas arī no savu bijušo un esošo studentu sekmju un uzvedības publiskas apspriešanas.

3.1.1.5. Mācībspēki atzīst pieļautās kļūdas studiju procesā vai studējošo vērtējumā un risina konfliktus tiešās un atklātās sarunās.

3.1.1.6. Mācībspēki un zinātnieki savā akadēmiskajā darbā atturas no aģitācijas par kādu politisko spēku, interešu grupu, reliģisko organizāciju u.tml. savtīgās interesēs. Mācībspēki savā akadēmiskajā darbā izvairās no pašaģitācijas un aģitācijas komunikācijā ar kolēģiem un studējošajiem, kandidējot vēlēšanās.

3.1.1.7. Mācībspēki ar savu paraugu veicina akadēmiskas uzvedības un savstarpējo attiecību kultūru LU un ārpus tās.

3.1.1.8. Mācībspēki atbalsta un uztur akadēmisku un profesionālu godīgumu, neradot nosacījumus akadēmiskā negodīguma izpausmēm, seko līdzīgi studentu darba izstrādes procesam, nepieļauj plaģiātu, norakstīšanu, citu intelektuālā īpašuma negodprātīgu izmantošanu vai cita veida krāpšanos.

3.1.2. Zinātniskā darbība

3.1.2.1. Zinātniskā darbība ir balstīta uz intelektuālu godīgumu un veicama iespējami augstā kvalitātē, rūpējoties par nozares un zinātnes attīstību kopumā un sniedzot ieguldījumu sabiedrības labklājībā. Veicot zinātnisko darbību, pētāmo parādību analizē daudzpusīgi un plašākās kopsakarībās, nepieļaujot tendenciozitāti un selektīvu interpretāciju.

- 3.1.2.2. Mācībspēki un zinātnieki taisnīgi un ar cieņu izturas pret kolēģu sasniegumiem, kā arī pret studējošo veikumu un idejām.
- 3.1.2.3. Zinātniskie darbinieki godprātīgi izturas pret pētījumā iesaistītām personām, nenodara tām kaitējumu un respektē iegūtās informācijas konfidencialitāti.
- 3.1.2.4. Mācībspēki un zinātniskie darbinieki godprātīgi un ar cieņu izturas pret citu intelektuālo īpašumu, nepieļaujot plaģiātu un krāpšanos.
- 3.1.2.5. Mācībspēki un zinātniskie darbinieki daudzpusīgi pārzina atbilstošās nozares jaunākos sasniegumus un dalās ar citiem kolēģiem un studējošajiem savās zināšanās, neslēpjot tās. Izglītības darbā balstās uz daudzveidīgu informāciju, neizceļot tikai savus sasniegumus.
- 3.1.2.6. Mācībspēki un zinātniskie darbinieki neiesaistās darījumos un zinātniskajā darbībā, kas vājina akadēmisko brīvību un neatkarību. Mācībspēki un zinātniskie darbinieki atturas iesaistīties darījumos, kas nodara kaitējumu LU un zinātnes prestižam kopumā.
- 3.1.2.7. Mācībspēki un zinātniskie darbinieki paši pēc savas iniciatīvas vai atsaucoties uz masu mediju pārstāvju vai citu sabiedrības pārstāvju aicinājumu izsaka savu viedokli par sabiedrībai nozīmīgām problēmām un aktuāliem jautājumiem, izvirza problēmas, kas risināmas tagadnē un nākotnē.

3.2. Studējošo rīcība

- 3.2.1. Studijas ir prioritārs studējošo pienākums. Darbu un citus paredzamus apstākļus studējošie neizmanto par attaisnojumu nenokārtotām saistībām.
- 3.2.2. LU studējošie ar cieņu izturas pret ikvienu LU saimes pārstāvi, viņa idejām un viedokļiem, uztur lietišķas un koleģiālas attiecības, ievēro līdztiesību, nepieļaujot augstprātību, diskrimināciju un vardarbību.
- 3.2.3. Studējošie ir līdzatbildīgi mācību procesā un tā kvalitātē, velta visas pūles zināšanu ieguvei lekcijās, praktiskajās nodarbībās un patstāvīgajā darbā un godprātīgi pilda akadēmiskās saistības.
- 3.2.4. Studējošie ievēro akadēmisko etiķeti uzrunā, savstarpējās attiecībās un uzvedībā.
- 3.2.5. Studējošie atbalsta un uztur akadēmisku un profesionālu godīgumu, nepieļauj plaģiātu, norakstīšanu, citu intelektuālā īpašuma negodprātīgu izmantošanu vai krāpšanos.
- 3.2.6. Studējošie ir koleģiāli un savstarpēji izpalīdzīgi, gādā par kopīgu akadēmisku mērķu īstenošanu.
- 3.2.7. Studējošie sniedz tikai patiesas ziņas par sevi, nekrāpjot un nemaldinot citus.
- 3.2.8. Studējošie nekaitē citu tiesībām iegūt izglītību vai veikt darbu, lietojot LU īpašumu un mācību līdzekļus, nemaldina un neliedz citiem LU saimes pārstāvjiem tos izmantot.
- 3.2.9. Zinātniskajā darbā studējošie ievēro tos pašus ētikas principus un normas, ko zinātnieki (šī Kodeksa 3.1.2. punkts).
- 3.2.10. Studējošie godprātīgi un taisnīgi vērtē mācībspēku darbu un studiju procesu kopumā.

3.3. Vispārējā personāla rīcība

3.3.1. Ikviens vispārējā personāla darbinieks godprātīgi un atbildīgi pilda savus amata pienākumus.

3.3.2. Vispārējais personāls ievēro cieņpilnu savstarpējo attiecību kultūru.

3.3.3. Vispārējais personāls godprātīgi un savlaicīgi veicina informācijas apriti un nodrošina tās ticamību un konfidencialitāti.

4. Ētikas kodeksa īstenošana

4.1. Kodeksa īstenošana ir atkarīga no ikviena LU saimes pārstāvja darba, krietnuma, pašuzraudzības, paškontroles un pašpilnveides.

4.2. LU vadība nodrošina Kodeksa pieejamību.

4.3. LU administratīvais un akadēmiskais personāls ar savu paraugu, kā arī ar normatīvo aktu un darba organizācijas pilnveidi LU veicina Kodeksa principu un normu īstenojumu.

4.4. Kodeksa īstenošanu sekmē un pārrauga LU Akadēmiskās ētikas komisija, kura izskata akadēmiskās ētikas pārkāpumus saskaņā ar LU Akadēmiskās ētikas komisijas nolikumu.

4.5. LU Akadēmiskā ētikas komisija izsaka viedokli, atbalsta Kodeksam atbilstošu rīcību, nosoda Kodeksa pārkāpumus un ierosina LU rektoram rīcību to novēršanai.

4.6. Ikviens LU saimes pārstāvis ir aicināts godprātīgi un taisnīgi informēt par Kodeksa pārkāpumiem LU Akadēmiskās ētikas komisiju.

4.7. Ikvienam LU Saimes pārstāvim ir tiesības iesniegt Kodeksa un tā īstenojuma pilnveides priekšlikumus LU Akadēmiskajai ētikas komisijai.